

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase urejema upravnistvo v ulici **Molin piccolo št. 7, II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Na razpotju.

I.

Na vseh koncih in krajih in v tisočih variacijah se govori že mesece o pomenu akutne krize na Ogrskem za vso monarhijo.

Po senzacionalnem armadnem povelju cesarjem — po tem krepkem odločnem izrazu vladarske volje — so se pa dogodki na Ogrskem povzpeli na svoj višek in je kriza stopila v najakutnejši stadij — v stadij odprtega konflikta med krono in vsem madjarskim narodom, v kolikor se isti identifikuje z »narodnimi zahtevami« v vojski, stavljeno od madjarske opozicije. A ravno v tem je izražena akutnost tega konflikta, da je vodstvo vsega parlamentarnega in političnega življenja prešlo v roke opozicije. Na Ogrskem se je namreč izvršila evolucija, ki se ti vidi kakor absurdum, kakor paradokson, kakor nekaj, ki se ti vidi negiranje vsacega parlamentarnega principa: velika parlamentarna večina je postala pomožna četa razmerno jako mali manjšini v parlamentu! Če čitamo liste tostranske polovice, vidimo, da malone vse novine si tolčijo ta nenavaden pojav tako, kakor da se je večina preplašila in se dala zbegati po divjih agitacijah manjšine, da se je začela tresti za svojo popularnost in za svoje — mandate. V tem strahu da je prišla iz ravnovesja, da je izgubila vsako direktno in je podobna ladji, izgubivši krmilo, katero vihar meče in goni, kamor hoče. Po našem naziranju stvari ne moremo pritrditi takemu tolmačenju. Mi smo marveč uverjeni, da je v tej navstavi krizi, v tej borbi za duvaliziranje armade, kateri bi prej ali slej neizogibno sledila popolna samostojnost ogrske države, mej ogrskimi strankami razmerje dobro premišljenega in proračunjenega medsebojnega podpiranja. Tako eklatantno, tako vidno, kakor sedaj, to razmerje ni bilo še nikdar. Ali bistro oko, ki more prodirati globlje v dogodke in njihove vzroke, je moglo opaziti vsikdar, da je nasprotje med strankami na Ogrskem, v kolikor prihaja v poštev stalšče ogrske polovice nasproti skupni monarhiji in dinastiji, le prividno. Kritičnemu opazovalcu ni moglo izbežati dejstvo, da so v označenem pogledu stranke na Ogrskem v soglasju med seboj in da dela izjemno le kakov posemični (morda tudi odlični državnik), vzrasel v takozvanih avstrjskih tradicijah, v tradicijah skupnosti monarhije,

kakov posamičnik, ki v aspiracijah po madjariziranju ogrske polovice vendar ne bi hotel iti preko one podlage, v katero je privolil najprosvetljenejši ogrski državnik, Fran Deak, v določilih dogovora od leta 1867. Madjarske stranke vidijo v duvaliziranju monarhije le prvo veliko etapo, le začetno točko v dosezanje madjarskih imperijalističnih aspiracij. Stvari treba gledati kakor so: vse stranke na Ogrskem so šovinistične v zmislu absolutnega gospodstva madjarskega plemena v Transilvaniji. V tem je ni nobene razlike med njimi. Razlika je le v taktiki. Stranka, ki nosi odgovornost, in to je vsikdar večina, mora slediti drugačni taktiki, nego pa stranka, ki ne nosi odgovornosti.

Večina se ne more izpostavljati tako, kakor manjšina. Ona prva mora čuvati vsaj videz lojalnosti nasproti obstoječim dogovorom; ona mora imeti — pa naj se stokrat imenuje liberalno — vsaj na zunaj nekov kolorit konservativizma; izlasti pa ne more biti očitno prevratna, revolucionarna. Drugače pa je z manjšino, ki ne nosi odgovornosti. Ona ima svobodno roko, ona ni navezana na nikake obzire, ona more govoriti naravnost, odkrito, o tem, kar hoče. In čim bolj kričava je, tem popularnejša postaja, tem izdatnejše so nje agitacije, tem uspešnejše služi svojim ciljem. Cilji madjarskim strankam pa so isti! Zato je večina madjarske zbornice vsikdar prepustila opoziciji delo, katero ona sama ni mogla vsiti. Vsaj tako očitno in izrazito ne, da bi jo umevale mase, da bi te mase pridobivala za prevratne ideje, za tiste ideje, ki so dovele sedaj do očitnega konflikta med krono in med činitelji politične sile na Ogrskem. Da ponovimo torej še enkrat: v kolikor se dostaje razmerja ogrske polovice do skupne monarhije in dinastije, ni bilo nikdar nesoglasja med ogrskimi strankami na sploh, le politične vloge so bile jako zvitno razdeljene: eni so agitirali, pritiskali, razburjali javnost, da so drugi tem laglje, korak za korakom, dosegali in ustvarjali etape do tistih ciljev, radi katerih ravno je prišlo do sedanje akutne krize. Ali delo opozicije je slednjič tako vspelo, da so dogodki vzraščali tako, da večina, niti ko bi hotela to, ne bi mogla več ohranjati niti videza lojalnosti. Tako si tolmačimo mi sicer čuden pojav, da v sedanji krizi izključno le opozicija daje direktivo dogodkom na Ogrskem, a večina marsiča neprestano zanjo v gotovih distancah. Ne domisljajmo si torej, da je sedanji krizi, v tej borbi za končne

cilje madjarskega liberalizma, kaka stvarna razlika med strankami. Da je opozicija očitno prevzela vodstvo to je le logična posledica dosezanja neprestanega soglasja med njo in večino. Opozicija je le opravljala tisti del skupne naloge, agitatorični, ki deluje na mase. Mase so se razgrele in psihološki je to najnaravnejša stvar, da slušajo sedaj klice onih, ki so jim znali v toliko živih barvah slikati veličino madjarskega plemena v bodočnosti.

Politični pregled.

V Trstu, 21. septembra 1903

Kriza na Ogrskem. Ako je smeti verjeti vestem, ki jih prinašajo danes došli dunajski listi iz Budimpešte, se je razburjenje radi cesarjevega armadnega povelja precej poglobilo. Pomirila da so kolikor toliko zatiranje ministerskega predsednika grofa Khuena in pa oficijoznega komunikeja brzojavne korespondenčne pisarne, češ, da je cesarja nemilo dirnilo, ko je doznal, da si ogrska javnost krivo tolmači njegovo armadno povelje. Izlasti tolmačenje v ogrskih listih da ne odgovarja nikakor namenom cesarjevem. Vladar da je hotel le vojsko pomiriti in jej zagotoviti, da ostane enotna. To povelje da ni nikakor državnoopraven čin, ki bi zapiral pot potrebnim spremembam.

Ta službena zatiranje da so kolikor toliko ublažila razburjenje. Vprašanje je le, da-li ni to pomirjenje le navidezno, da-li ni le tišina pred viharjem, kajti politični krogi so preokupirani sedaj z vprašanjem sklicanja izredne seje parlamenta. Ta seja bo menda dne 24. t. m. Od dogodkov v tej seji bo v visoki meri zavisna prihodnja politična temperatura na Ogrskem. Ako opozicija — in težko si je misliti, da ne bi — porabi to sejo za podžiganje strasti, ako bo ulivala novega olja v plamen, potem je jednostavno izključeno, da ne bi grom v zbornici odmeval tudi na ulici in po deželi! In kdo more vedeti, do kakih razburjenj more priti med madjarskimi masami, itak tako občutljivimi in razburljivimi v nacionalnem pogledu, da bi sleherai madjarski kmet najraje tudi nad svojim — oprostite — gnojiščem videl vihrati madjarsko tricoloro!

Od oficijozne strani se skuša sedaj miriti v tem zmislu, da je bilo armadno povelje namenjeno le vojski. Po tem, kar vse se je dogodilo, po besedilu povelja in po rezkosti v besedi, ni lahko možno verjeti tem zatr-

dilom. Ali tudi če je temu tako: fakt pa je vendar-le, da je armadno povelje zadelo ob politične strune in da to mogočno vibrira dalje. In če uvažujemo, kakovi temperamentni govorniki so Madjari v obče in da utegne priti v že omenjeni seji ogrskega parlamenta do divjih izbruhov in do pravih orgij madjarskega šovinizma, in če računamo z verjetnostjo, da bodo tudi v avstrijskem parlamentu te dni precej ostro zvenele politične strune tja čez proti Ogrski, kar bo še bolj razpaljalo itak že razpaljene Madjare, potem je že jako možno, da je relativno pomirjenje, ki se kaže v hipu v madjarski prestolnici, le tišina pred viharji, in da utegne priti vendar le za krono tisti psihološki moment, ko se bo morala odločiti: ali žrtvovati del svoje avtoritete, ali vsprejeti borbo proti madjarstvu z vsemi možnimi konsekvencami.

Strankarski shod nemške socijalne demokracije. Razprave teh zadnjih dni so pomenjale uprav gigantsko borbo starega voditelja Bebelja proti »revizionistom« in njihovemu voditelju Bernsteinu. Bebel je pošiljal v boj svojo veliko, nenavadno, silno delujočo zgornost in njemu ob strani je stal osobito Kautski v obrambi dosezanje taktike, to je neizprosne nespravljalnosti nasproti vsem meščanskim strankam. V debato je posegel opetovano tudi glavni predstavitelj revizionistov Bernstein sam, a njemu so stala ob strani izlasti Auer in Vollmar. Bernstein je naravnost izbornu branil svoj nazor in dokazoval, kako koristne bi bile posledice za socijalno demokracijo, ako bi ista revidirala svoj program v zmislu, da bi se razredna nasprotstva ublažila, in ako bi socijalnodemokratska delegacija v državnem zboru vsprejela neke formalnosti (kakor n. pr. predstavljanje na dvoru), da bi s tem ustvarila možnost, da bi bila zastopana v predsedništvu. Govornik je izvajal, da je v meščanski družbi vedno več elementov, ki imajo skupne interese z delavskimi razredi. Buržoazija ni več enoten pojm in s tem mora socijalna demokracija računati — je vskliknil govornik in se je v nadaljnjih svojih izjavah upr. mnenju, da parlamentarizma ni smeti previsoko ceniti. Bernstein je marveč mnenja, da ravno parlamentarizmu se ima socijalna demokracija zahvaliti na silnem naraščanju. Bernstein je apeliral na sodruge, naj jih ne bega namišljena hvala, ki nam jo pojejo meščanske novine. Ako bi bila socijalno-demokratska stranka šibka, bi se jej

PODLISTEK.

12

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

I.

Prvi grehi.

Grofica je trepetala. Potem pa počasi privzdignivši glavo rekla: »Mnogokrat sem pogrešala v teku jednega leta svojo mater; a sama sem si tega kriva, ker nisem poslušala očetovih besed, ki ni hotel imeti Viktorja za zeta.«

Pogledala je teto, in radostni čut jej je posušil solze, ko je zapazila dobrohotni izraz na licu markize. Pomolila je markizi, ki je imela očividno z njo sočutje, svojo ročico, in stisnili si prste ste se razumeli dami popolnoma.

»Uboga sirota«, je dostavila teta.

Ta zadnja beseda je bila za Julijo zadnji žarek; mislila je, da sliši še preroški glas starega očeta.

»Vaše roke so izvenredno vroče! So-li vedno take?«, je vprašala stara dama.

»Že sedem ali osem dni me ni zapustila vročina«, jej je odgovorila.

»Imeli ste vročico in meni ste jo prikrivali?«

»Že leto je tega, kar jo imam«, je odgovorila Julija z neko sramežljivo bojazenjo.

»Torej vam zakon do trenutja ni bil drugega, kot neprestano gorje?«, je vprašala teta.

Mlada žena se ni upala odgovoriti; a pritrdila jej je s kretajo, ki je izdala vso njeno bol.

»Vi ste torej nesrečni?«

»O ne, draga teta! Viktor me ljubi oboževalno, in tudi jaz ga ljubim tako, ker je tako dober.«

»Da, vi ga ljubite; toda Vi se ga izogibate, ali ni tako?«

»Da.... včasih.... prepogosto me išče.«

»Vas-li ne vznemirja včasih, ko ste sami, strah, da vas nenadoma preseneti s svojim prihodom?«

»Žalibog, da, draga teta. A zagotavljam vas, da ga kljub temu strastno ljubim.«

»Si-li ne očitete na skrivnem, da ne znate in ne morete deliti njegovih zabav? Ali si ne mislite včasih, da je težje prenašati zakonito ljubezen, kot kaznjivo strast?«

»Da, tako je«, je rekla ihté. »Vi torej uganete vse, kar je zame uganka. Moji čuti so otrpili, jaz sem brez misli, in moje življenje je težavno. Moje srce stiska nepopisen

strah, ki mori moja čustva in me sili v neprestano onemoglost. Nimam glasu, da bi tožila in ne besed, da bi izražala svojo muko. Jaz trpim in se sramujem trpeti, če vidim Viktorja srečnega valed tega, kar mene mori.«

»To so same otročarije in budalosti!«, je vskliknila teta, katere upadel obraz je oživel hipno vesel smehljaj, odsev veselja mladih let.

»In tudi vi, vi se smejete!«, je vskliknila obupno mlada žena.

»Tudi jaz sem bila taka«, je odvrnila hitro markiza. »Toda, ali niste sedaj, ko vas je Viktor pustil samo, spet postali mlado, mirno dekle, brez veselja, a tudi brez bolj?«

Julija je odprla svoje velike trudne oči.

»In vendar, dragi Angelj, obožavate Viktorja, ali ni tako? Bi ne bili raje njegova sestra kot njegova žena? Ni-li res, da vam ne ugaja zakon?«

»Da, da, draga teta, ali čemu se smejete?«

»Prav imate, ubogo dete; na vsem tem ni nič tako veselega. Vaša prihodnost bi prišla marsikatero veliko nesrečo, ko bi vas jaz ne vzela v svoje varstvo in ko bi velika moja izkušnost ne mogla uganiti nedolžnega vzroka vaših bolezij. Moj nečak, ta bedak,

ni zaslužil svoje sreče! Za vlade našega mnogoljubljene Ljudevita XIV. bi bila mlada žena v vašem položaju kmalu kaznovala svojega moža s tem, da bi se obnašala hiapčevsko. Ta sebičnež! Vsi vojaki tega cesarskega nasilnika so nespametni bedaki. Nasilstvo imajo za galanterijo, ne poznajo več žensk in jih tudi ne znajo več ljubiti; vedno mislijo, da jim je danes dovoljeno napram nam opustiti vso pozornost in poslušnost, če gredo jutri v smrt. Prejšnje čase so znali istotako ljubiti, kakor pravočasno umreti. Nečakinja, jaz vas bom vzgojila. Naredila bom konec temu žalostnemu, četudi naravnemu nesporazumljenju, ki bi baju spravilo do mejsebojnega sovraštva, vas pa do tega, da bi zahtevali ločitev, če bi prej ne umrli, ko obupali.«

Začudena in prizadeta je poslušala Julija teto, ker so jo iznenadile besede iz ust stare, izkušene sorodnice, katerih vsebino je bolj slutila nego razumela in prestrašila se je, ko je znova slišala očetovo sodbo o Viktorju, čeprav v pomanjšani obliki. Dasi si je morda predstavljala prihodnost lahko, je brezdvomno čutila težo trpljenja, katerim mora podleči; kajti zalile so jo solze, in vrgla se je v naročje stare dame s prošnjo: »Bodite mi mati!«

(Pride še.)

bilo bati dotike z drugimi strankami. Tako pa ne. Bernstein je zaključil z ostro polemiko proti resoluciji sodrugov Bebelja, Singerja in Kantskega, ki zavrača vsako spremembo taktike in ki se izraža tudi proti temu, da bi bili socialisti zastopani v predsedništvu nemškega parlamenta. Bernstein je svaril zborovalce, da pride stranka, ako vsprejememo tako resolucijo, v protislovje sama s seboj.

Toda že po pojavih med govori revizionistiških govornikov ni bilo dvomiti na sijajni zmagi Bebelovi nad Bernsteinom. — Bebelova resolucija je bila vsprejeta z ogromno večino. Ali motil bi se, kdor bi menil, da je spor v socialni demokraciji nemški s tem definitivno rešen, oziroma, da je Bernsteinova struja definitivno poražena. Ideja revizije programa je zasejana in je poglajala svoje korenike. Dobri poznavalci razmer trde celo, da se ima socialnodemokratska stranka na Nemškem ravno tej ideji zahvaliti za svoje velike uspehe na zadnjih volitvah — ideji skupnosti interesov med delavskimi masami in mnogimi elementi v meščanski družbi. Ideja prilagoditve socialističnega programa obstoječim razmeram ima tudi faktično veliko več vpliva, nego bi se mislilo po glasovanju na shodu v Drazdanih. Le da si mnogi revizionisti ne upajo še očitno nastopiti proti fascinujočemu vplivu osebe in besede starega voditelja Bebelja. Jako dobro pripominja neki list, da je v Drazdanih zmagovala še srce nad glavo, agitator nad državnikom.

Ustaja v Macedoniji. Iz Macedonije poročajo, da je v dolini reke Strume že nad en teden vihral hud boj, v katerem je bilo udeleženo kakih 7000 ustašev. Od 600 turških častnikov, ki so ravnokar dovršili častniško šolo v Cargradu, odpeljalo se je 200 njih v Solun in Drinopolje, da se uvrstijo v drugi in tretji voj.

Iz Sredca se poroča, da je v kistendiljski pokrajini kakih 20.000 tamkaj prebivajočih Macedoncev pripravljenih, da preidejo preko bolgarske meje v Macedonijo ter se tam pridružijo ustašem. Druge vesti pa trdijo, da je število istih mnogo manjše ter da dosega komaj štiri do pet tisoč. Neki list v Galaen trdi, da je ruski parnik »Knez Gagarin« pripeljal te dni mnogo streljiva iz Rusije v Bolgarijo. Oficijski bolgarski krogi trdovratno molčijo o tej stvari.

V Smirni je pripravljenih kakih 25.000 turških vojakov, da na prvo povelje odpotujejo v Macedonijo. Turčija je zapretila Bolgariji, da o prvem sovražnem činu Bolgarije odkorakajo turške čete v vzhodno Rumelijo.

V soboto dne 19. t. m. bil je pri srbskem kralju Petru I. v avdienci turški odposlanec Fethi paša. »Zeit« trdi, da je bil turškemu odposlancu jedini ta namen, da izve kraljevo mnenje o položaju v Macedoniji. Fethi paša se je baje prepričal, da želi kralj Peter I. ohraniti dobre odnose s Turčijo ter da ne misli pristati na eventualne predloge Bolgarije. Da ne pa turški odposlanec v tem svojem prepričanju bržkone moti, dokazovala bi druga vest, ki zatrjuje, da so se zadnje čase vršila v Evksinogradu in Nišu tajna pogajanja med knezom Ferdinandom in Petrovim tajnikom Balugdićem na jednej ter kraljem Petrom in Ferdinandovim tajnikom Dobrovićem na drugi strani.

Tržaške vesti.

Poroka. V soboto zjutraj ob 7. uri in pol poročil se je v rojanski župni cerkvi g. Fran Mencin, aspirant c. kr. državnih železnic z gospico Olgo Rohreggerjevo. Naj bi bilo vsikdar srečo!

Ljubljanski župan g. Ivan Hribar je pristopil društvu hrvatskih in slovenskih dijakov vpodobljajočih umetnosti »Vesna« na Dunaju kakor ustanovni člen.

Včerajšnji dan. Včeraj so se tržaški, oziroma okoliški Slovenci udeležili dveh lepih slavnosti: obletnice zavoda sv. Nikolaja, spojene z obnim zborom, in slavnosti v Devinu na korist tamošnjemu otroškemu vrtcu. O obeh slavnostih sporočimo podrobneje. O slavnosti v Devinu nam je eden udeležencev že doposlal obširneje poročilo, katero priobčimo jutri. Za danes sporočamo na kratko: obe slavnosti sti vspehi prav lepo.

Italijanska trobojnica na tržaški mestni palači. Čitatelji bodo mislili, da se hočemo šaliti, ker se jim ne bo zdelo verjetno, da

smo prišli že tako daleč, da na občinski palači v Trstu vibra italijanska zastava. Tudi nam se je na prvi mah, ko smo slišali to vest, dozdevalo neverjetno, a slednjič smo se vendar prepričali, da ta vest ni nikaka šala, marveč gola resnica; še zadnji ostanek dvoma pa je izginil, ko smo v današnjem »Piccolo« čitali to črno na belem.

»Piccolo« piše o tej zadevi sledeče: »Včeraj popoldne so osebe, ki so se nahajale na velikem trgu, slučajno gledale proti stolpu občinske palače in so zapazile, da se je ravno v trenutku, ko je na svetilniku ustrelilo poludne, na stolpovem drog dvignila italijanska trikolora. V trenutku se je ta vest razširila po kavarnah in po Corsu in takoj se je na velikem trgu nabrala velika množica ljudi.

Po kakih desetih minutah je vratar mestne palače, zapazivši, da vsa množica gleda proti strehi, hitel obvestiti ognjegasece, da mora biti na stolpu nekaj nenavadnega. Jeden gasilec je takoj odšel po stopnicah na stolp, a ga je še predno je prišel na vrh stolpa, dohitel neki redar. Ko sta oba prišla na stolp, sta snela zastavo, katero je redar zaplenil.

Kmalu na to sta dospela v mestno palačo višji redarstveni svetnik Lasciac in svet. Frenner, katera sta zaslala ognjegasece in druge osebe, ki so se nahajale v mestni palači.

Na to popisuje »Piccolo« zastavo in pripoveduje, kako je bila ista pritrjena na drog. Najbolj sumljivao je, da ve »Piccolo« natančno zastavino velikost (1.50 m dolga in 60 cm široka), dasiravno jo je redar takoj odnesel na policijo.

Pridodati nam je k vsemu temu dogodku le to, da se je isti dogodil na dan XX. septembra, t. j. na dan obletnice zavzetja Rima, katero obletnico Italijani vsako leto slavijo in da, ako je avstrijski vladi, prav, da se tržaški magistrat iz nje norca dela, je nam tudi. Saj sta Gcš s in Jettmar sama hotela in omogočila, da na magistratu vlada stranka, ki si želi XX. settembre tudi za Trst.

Porotniške liste. V okrožju tržaškega in rovinjskega porotnega sodišča smo Slovani sicer v večini a kljubu temu še sedaj nimamo slovenske oziroma hrvatske porotne klopi niti v Trstu, niti v Rovinju. Kakor smo po prizadevanju slovenskih in hrvatskih občin v okrožju tržaškega deželnega sodišča dospeli do slovenskih in hrvatskih razprav na dež. sodišču v Trstu, tako pridemo gotovo tudi do slovenskih porotnih razprav v Trstu in Rovinju, ako se bodo za to energično potegnile slovenske in hrvatske občine v obsežnih tržškega in rovinjskega porotnega sodišča.

V ta namen pa morajo naše občine posvečati najprej pažnjo sestavljanju prvotnih porotniških list, katero sestavljanje se v kratkem prične in ki je v podlogo sestavi končne porotniške liste.

Za sestavo prvotnega porotnega imenika poklicana je občinska komisija, ki se sestavi iz župana in dveh občinskih odbornikov. Ti prvotni imeniki sestavljajo se vsako leto meseca septembra ter se morajo skozi osem dni razpoložiti na sedežu županstva na vpogled.

Vsak udeleženec sme v tem času pisмено ali na zapisnik pri županu vgovarjati, ako se je izpustil iz imenika kdo, ki je zakonito pripuščen, ali sprejel v imenik kdo, ki je zakonito izključen.

K poslu porotnika zakonito pripuščeni so možje, ki so: 1. dokončali 30. leto starosti, 2. so branju in pisanju vešč, 3. imajo v občini kraljestev in dežel, zastopanih v državnem zboru, domovinsko pravico, 4. stanujejo v občini že najmanj eno leto, 5. plačujejo direktno davka brez doklad najmanj 20 kron, v krajih z nad 30.000 prebivalci 40 K, ali pa so brez ozira na višino davka odvetniki, notarji, profesorji srednjih in višjih šol ali doktorji tuzemskega vsenčilšča. Nesposobni za porotniški posel pa so: 1. tisti, kateri radi telesnih in duševnih napak niso v stanu izpolnjevati porotniških dolžnosti, 2. kateri ne uživajo vseh državljanskih pravic, osobito sodno za zapravljevece proglašeni, in tisti, o katerih premoženju je otvorjen konkurz, dokler ta ni končan, ako so trgovci pa dotlej, dokler niso zopet dosegli volilne pravice za trgovsko zbornico, 3. tisti, ki se nahajajo v kazenski preiskavi, so obtoženi ali v kazni, 4. tisti, ki so radi kazenske obsojbe izključeni od volilne pravice v občinski odbor, to pa dotlej, dokler traja to izključenje. Izključeni so od posla porotnikov: 1. aktivno služeči državnim uradnikom razun

profesorjev srednjih in visokih šol, 2. aktivno služeči ali s čakarino odpuščene vojaške osebe, 3. duhovni, 4. ljudski učitelji, 5. pri pošti, železnici, brojavu in parobrodih uslužbeni. Nesposobni in izključeni se torej ni kakor ne smejo sprejeti v prvotne imenike. Oproščen je od porotništva in lahko ta po sel odkloni, ako hoče: 1. za vedno, kdor je prekoračil 60. leto starosti, 2. za čas zasedanja členi državnega in deželnih zborov ter delegacije, 3. vojaški rezervisti, za čas orožnih vaj, 4. dvorni uslužbenci, javni profesorji, zdravniki, lekarnarji, ako uradni ali občinski predstojnik p trdi njih neobhodno potrebnost v poklicu, 5. vsak, kdor je zadostil pozivu, v porotni dobi izvrševati porotniški posel, tak je oproščen in lahko odkloni do sklepa prihodnjega koledarskega leta.

Prigovore proti porotnim imenikom rešuje občinska komisija, proti katere razsodbi se treba pritožiti v treh dneh. Do konca septembra morajo oddati županstva prvotne imenike okrajnim glavarstvom, ki jih pregledajo in oddajo predsednikom sodnega dvora prve stopinje. Posebna komisija potem sodi o gori navedenih pritožbah in sestavi najkasneje v novembru letni imenik porotnikov, ki se da v tisek in razpošlje sodiščem pa tudi občinskim predstojnikom.

Protimilitaristični shod pri Sv. Andreju. Na plaoti svetoandrejskega šetališča vršil se je včeraj ob 11. uri zjutraj antimilitaristični in antidualistični shod, katerega je sklical vodstvo tukajšnje socialistične stranke. Predsednikom shoda izvoljen je bil Ivan Oliva, tajnikom Ezio Chiussi. Politično oblast sta zastopala višji redarstveni komisar Osti in kancelist Malinek.

Govoril je prvi Valentin Pittoni, ki je obsajal postopanje vlade v zadevi vojaškega vprašanja. Drugi je govoril Alojzij Panek, ki je spominjal letošnje novince, da niso dolžni vstopiti v vojaško službo dne 1. oktobra ter je pozival navzoče, naj protestirajo proti pridržanju dosluženih vojakov še nadalje v vojaški službi.

Shod je vsprejel resolucijo, ki protestira proti pridržanju tretjeletnikov v nadaljnjem službovanju, pripisuje vladi krivdo na političnem in gospodarskem propadanju države in izraža prepričanje, da jedino sredstvo v izboljšanje položaja je politična in gospodarska ločitev od Ogrske; resolucija pozivlja slednjič parlament, naj ne dovoli podaljšanja vojaškega službovanja in tudi ne niti enega novinca, dokler nestori tega ogrski parlament. Resolucija se zauzema za splošno volilno pravo.

Blagodušen čin. Odbor našega »Delavskega podpornega društva« je v svoji zadnji seji določil iz društvenega zaklada 200 kron za nesrečne pogorele v Boveu, katera svoja se je odposlala tamošnjemu županstvu, da jo porazdeli med bolj potrebne nesrečnike. Če je kedaj kak revež storil sveto delo, je storilo to naše »Delavsko društvo«, ki je kakor društvo revnih delavcev priskočilo na pomoč nesrečnejšem, ki se nahajajo, osobito sedaj, na pragu zime, v največem pomankanju.

Ne bodimo malenkostni! Nekdo nam piše:

Večkrat že se je pripetilo, da sem govoril s kako ugledno osebo, katera nam je tožila o kakem posamičnem slučaju, ki je kazal v kaki slabi strani tega ali onega narodnega boritelja. Dotičnik je hitro izvajal iz takih posamičnih slučajev — usodo, bodočnost našega naroda sploh! Nekdaj, ko je vse naše tržaško slovenstvo obstajalo iz deseterice narodnih delavcev, bi bila taka malodušnost še umljiva in morda tudi upravičena. Danes pa, ko se je ta nekdanja deseterica pomnožila v tisoč in naslednikov, ki so isto tako vrili in vstrajali narodnih borilce, danes ne smemo več obupavati, ako je kak posamičnik, ki je bil morda kedaj kak radikalec, pozabil na vršenje svojih narodnih dolžnosti! Mi smo danes že tolikoštevilni, toliko ojačeni, da nam ne treba padati vznak radi vsake sapice in se nam ne treba plašiti, če je kdo, katerega smo bili navajeni smatrati za uzor narodnjaka, zagrešil kako nemarnost ali celo kak pozitiven čin proti koristi narodni.

Saj to je povsodi tako in ne le pri nas. V vsakem narodu in vsaki stranki je ljudij, ki razpolagajo z večjo ali manjšo mero — neznačajnosti. Koliko so n. pr. že naši sosede Italijani pisali proti temu, da italijanski stariši vpisujejo svoje otroke v nemške šole! Tudi v drugih narodih in drugih strankah se dogaja, da se poleg »protakov« v narodnih vrstah zagrešajo proti dolžni narodni

disciplini celo voditelji sami, kar se pri nas (vsaj v novejšem času) ne dogaja. Za to pa ne smemo obupavati radi takih posameznih slučajev, ki se, kakor rečeno, dogajajo povsod, ter metati puške v koruzo! Samo ob sebi umevno pa je, da ne mislimo opravičevati takih grehov, ali dajati grešnikom potuho. Naša dolžnost je marveč, delati na to, da se število grehov manjša in opominjati in svariti; nikakor pa ne smemo kloniti duhom kakor otrci, kadar se jim podere kakov gradč, ki so si ga sezidali iz — kart!

V pouk našim občinam. Urad političnega društva »Edinost« se posebno trudi s tem, da gre našim ljudem na roko v borbi za pridobitev domovinske pravice v našem mestu. Večkrat pa je ta urad v našem listu tožil in navajal izglede, kako često ne dobiva na tem koristnem prizadevanju podpore pri tistem činitelju, ki bi bil prvi poklican, da povspenjuje stvar. To so naše občine, naša županstva. Malim občinam po deželi v prilog je novi zakon o domovinstvu. Po tem zakonu se morejo one iznebiti velikega in krivičnega bremena, ki je bil do sedaj v tem, da so morale naše občine skrbeti, oziroma plačevati velike troške za ljudi, katerih občina nikdar niti videla ni, kamo-li, da bi jej bili kedaj v kako korist! Zадnja »Soča« priobčuje slučaj, ki je jako poučen v tem pogledu. V Čepovan so privedli sedaj nekega Henrika Arivosta, ki je bil rojen v Lendu pri Gradcu, a je pristojen v Čepovan. Privedli so ga pa iz opazovalnice usmiljenih bratov v Gorici, kamor je prišel iz — kaznilnice v Gradšk. Na tem slučaju vidimo, kako elemente dobivajo često občine na vrat. — Poleg materialne škode so taki elementi često nevarnost za občine v moralnem pogledu. Mesto pa da bi občine gledale, da se iznebe vseh, katerih se sploh morejo iznebiti na podlagi domovinskega zakona, pa so nekatere njih toliko malomarne, da ne podpirajo, oziroma, delajo celo ovire onim, ki se v tem pogledu trudijo njim na korist. Občine, slovenske županije: spametujte se!

Nepoboljšljivi so! Mestni magistrat v Pulju razpisuje službo občinskega veterinarja. S to službo je spojena letna plača 2000 K, 500 K odškodnine za stanovanje in voznina letnih 300 K. Prositelji morajo dokazati, da so upravičeni za izvrševanje veterinarske prakse, da so avstrijski podaniki, koliko so stari, neoporečno državljansko, moralno in politično vedenje, in pa — da znajo italijanski jezik! Tu ga imamo zopet tisti stari ljubi in neporušni komunalni zistem, ki je v veljavi povsodi, kjer v jezikovno mešanih krajih gospodujejo Italijani.

Ker je ta puljski slučaj tipičen, se hočemo nekoliko pobaviti žojim. To je tisti zistem, ki mora zanemarjati praktično potrebo, ker mora služiti strankarskim in enostranskim ciljem. Sosebno pa velja to, kar hočemo reči, tudi za naše tržaške razmere. Med narodnostnim razmerjem v Pulju in Trstu obstoji sličnost. V mestu tržaškem in puljskem je prebivalstvo jezikovno mešano, okolica pa je obema slovenska. No, abstrahirajmo za danes od dejstva, da gotov in razmerno velik del mestnega prebivalstva v Pulju ni italijanske narodnosti in oprimo se le na dejstvo, da je v območju občine okolica, ki mora tudi vršiti vse dolžnosti nasproti občini. Mej občino in občinarji pa obstoji — kakor pri vsaki skupnosti — menda razmerje vzajemnosti: kakor morajo občinarji dajati občini, tako mora tudi občina dajati občinarjem! Po principu take vzajemnosti mora tudi občinski veterinar služiti vsem občinarjem, torej tudi prebivalcem okolice. Ti pa so v obeh slučajih skoro izključno Slovani! Ne govori pa iz nas narodna prenapetost, ampak ozir na najelementarnejšo praktično potrebo, ako protestujemo, da se od občinskega veterinarja v Pulju ali v Trstu zahteva le poznanje italijanskega jezika. Občinskemu veterinarju v Pulju in v Trstu je občeovati s kmeti po okolici; pomagati jim mora in jim iti na roko, da jih varuje pred nesrečo. A kako naj ti priprosti kmetje slede njegovim navodilom, ako ne zna govoriti žojimi v njih jeziku, katerega edinega v resnici umejo popolnoma? Kako možno je, da nepoznanje jezika prebivalstva od strani takega javnega funkcionarja paralizira njegovo najboljšo voljo, da bi pomagal prebivalstvu! Zato menimo, da nam mora priznati sleherni trezno in pametno misleči, da ne govori iz nas nikaka narodna prenapetost, ako zahtevamo, da morajo izlasti taki občin-

aki funkcionarji poznati tudi naš jezik. Gospoda, ki kraljujejo na magistratu v Pulju in v Trstu, naj bi vendar enkrat začeli računati s tem, kar je! Previdnost, ali usoda, ali kakor že hočete imenovati to, je hotela tako, da v obeh teh občinah žive tudi Slovenci in Hrvati. Nehajte vendar enkrat s to nesrečno borbo proti temu, kar je! To je brezvrpešen, nesramen boj, ker z ene strani dejstvo ostaja vendarle in vstvarja posebne praktične potrebe, z druge strani pa je preziranje takih potreb v veliko škodo za prizadeto prebivalstvo, kar zopet ogroževa šteta in množi nasprotstva. Izlesti gospoda v Trstu radi govore, osobito o gotovih prilikah, o potrebni harmoniji med mestom in okolico. Ne pomislijo pa, da ravno njihova malenkostna enostranost in njihova narodnostna tesnoba tudi v takih službah praktične potrebe najbolj rušita potrebno harmonijo.

Opozorjamo, da za gori rečeno službo v Pulju je užitni prošnje do 15. oktobra.

Društvo »Zvonimir« v Rocolu priredi prihodnjo nedeljo — kakor že opetovano javljeno — svojo prvo veselico, ki pa bo ob enem zadnja v tej poletni sezoni. V »dobro začetek« in v srečen zaključek — kakor običujejo govoriti Tržačani — se zberemo torej prihodnjo nedeljo v našem Rocolu. Zadnjikrat naj prihitijo naše občinstvo v tej sezoni, da bo videlo naš mladi naraščaj v Rocolu in da pozdravi novo društvo, ta novi člen v naši organizaciji, nastavi nam v okraju, ki je najdalje dremal v narodnem mrtvilo. Sedaj pa se je vzbudil in vabi k sebi v goste svoje brate in rojake. In mi smo uverjeni, da se temu vabilu odzove sleherni rodoljubni Slovenec, ako pojmi važnost okraja, ki ima po novi železnici in po premeščenju velike vojašnice tjakaj lepo bodočnost pred seboj. Sedaj imamo še sto razlogov več, da ta okraj ohranimo sebi in da si ga ne damo več iztrgati. V Rocolu moramo ostati mi gospodarji! V to bo delalo tudi novo društvo »Zvonimir«. Naša dolžnost pa je, da mu že o njegovem prvem nastopu podamo krepke moralne vspodbude. Naši v Rocolu morajo videti, da nas je mnogo, ki nas je ž njimi in za njimi! Čut osamljenosti ubija, zavest zaslonbe pa jači, vspodbuja in sokoli! Ali nas umejejo sedaj naši tržaški in bližnji okoliščani Slovenci, zakaj nas mora v nedeljo čim več v Rocol? Nadejamo se, da nas umeje.

Perski zbor bratovčine sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu naznanja pevecem, da bodo pevske vaje danes točno ob 8. uri zvečer, potem v torek in četrtek in sicer radi veselice društva »Zvonimir« v Rocolu.

Vremenski vestnik. Včeraj toplinar ob 7. jutraj 14,8, ob 2. uri popoldne 25, C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 764,6 — Danes plima ob 8,50 predp. in ob 8,17 pop.; oseka ob 2,32 predpoldne in ob 2,23 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

× **Kongres laških visokošolcev v Pazinu.** Društvo italijanskih visokošolcev Primorja imlo je včeraj svoj letni občni zbor v Paznu, tej — kakor pravi »Piccolo« — »trdnjavi istisjenstva v sredini Istre«. Zborovanja se je baje udeležilo kakih 70 členov. Predsednik Forti je v svojem nagovoru obžaloval, da je to društvo slabotno vlad pomenjaljive organizacije, vlad osebnih sporov in vlad velike apatije členov. Laški gospodiči so na tem shodu tudi poizli svoječasni sklep vseh laških visokošolcev v Avstriji, da naj vsi laški visokošolci pohajajo jedno le vsučilišče v Inomestu. Tozadevni predlog visokošolca Quarantotto je bil namreč z veliko večino odklonjen. Saj smo že takrat, ko so laški visokošolci napravili ta sklep, izrekli prepričanje, da se ta sklep ne da izvršiti. Laški gospodiči lahko sklepejo na svojih shodih, kar jim je drago, ali o vprašanju, katero univerzo jim je pohajati, imajo nekoliko beseda tudi njih gospodje starši, ki so proti temu sklepu ulčili svoj »veto«.

Značilna za kulturno višino laških visokošolcev je to, da so sklenili protest proti hrvaškemu gimnaziju, t. j. proti jedini slovaški srednji šoli na vsem Primorskem.

Slednjič pa se je laškim visokošolcem v »laškem« Pazinu dogodilo nekaj prav nelaškega; iz njih italijanskih višin jih je namreč trčala na resna tla hrvaška demonstracija. Prepevali so po ulicah italijanske pesmi, a kar neskrajno stopili so jim nasproti tamčanji Hrvati ter jih razganili. Bilo je tudi več Italijanov aretiranih in kaznovanih. Menda

je ta demonstracija poučila Lahončiče, da Pazin vendar ni taka »nepremagljiva italijanska trdnjava v sredini Istre«, kakor so to povdarjali v svojih frazastih govorih na shodu.

× **Oddaja užitnine za krajno občino Krk.** Za oddajo užitnine za vino, vinski in sadni mošt in za meso v krajni občini Krk, za leto 1904 in eventuelno 1905 in 1906 se bo vršila ponudbena razprava dne 12. oktobra ob 10. uri predpoldne na finančnem inšpektoratu v Pulju. Izkliena cena znaša 1450 K in sicer: 650 K za vino, vinski in sadni mošt in 800 K za meso. Natančnejše pogoje zakupa je možno izvedeti pri finančnem inšpektorju v Pulju in v davčnem uradu v Krku.

× **Akademsko ferijalno društvo »Adrija« v Gorici** naznanja, da bo imelo svoj II. izredni občni zbor dne 23. t. m. ob 8. zvečer v »Hotelu Central« v jedilnici na levi strani ob vhodu, z dnevnim redom: 1) Odbo-rovo poročilo; 2) Poslovnik običnega zbora; 3) Ljudske knjižnice; 4) Akcija za slovensko gimnazijo v Gorici; 5) Deželne podpore; 6) Súčajnosti. — Člani, starešine, ustanovniki, podporniki in učiteljstvo so vabljeni, da se udeležijo običnega zbora v obilem številu. — Gostje dobro došli.

Vesti iz Kranjske.

× **Vinarski, kletarski in sadjarski tečaj za učitelje ljudskih šol.** V skladu s predložitvijo ministerstva ter ministerstva za uk in bogočastje, sta deželna vlada in deželni odbor sporazumno z deželnim šolskim svetom odredila zopetno upe-ljavo že 8 let opuščanih kmetijskih tečajev za ljudsko-šolske učitelje. Tečaj se bodo vršili v treh presledkih in sicer spomladi 12 dni, poletu 3 dni in jeseni 7 dni. Udeleženci bodo morali absolvirati vse tri tečaje. Spomladi in poletu bo pouk o sadjarstvu in vinarstvu jeseni pa o kletarstvu. Prvi kletarski tečaj bo že to jesen od 5.—12. oktobra na Grmški kmetijski šoli pri Novem mestu. (Poučeval bo deželni potovalni učitelj Fr. Gombač). Spomladni tečaj za slovenske učitelje bo istotako na Grmški šoli v drugi polovici marca, oziroma, pri neugodni vegetaciji, v prvi polovici aprila. (Poučevala bodeta vodja R. Dolenc ter potov. učitelj Fr. Gombač). Enak tečaj za nemške učitelje bo pa v Ljubljani v drugi polovici aprila. (Poučevala bodeta ravnatelj G. Pirce ter potov. učitelj Fr. Gombač). Poletni tečaj bo zopet na Grmški šoli in sicer od 20.—22. junija. (Poučevala bodeta ravnatelj R. Dolenc ter potov. učitelj Fr. Gombač). Udeleženci teh tečajev dobe po 4 K na dan ter 12, odnosno 36 K potne odkodnine.

× **In tako dalje!** V soboto dopoldne, torej o belem dnevu, so nemški burši zopet izzivali po ljubljanskih ulicah. — Ljubljanski Nemci so baje izdelali načrt, po katerem hočejo izpodrivati iz trgovin slovenske trgovske uslužbenke ter jih nadomeščati s spodnje štajerskimi Nemci. — Nemci v Ljubljani so ustanovili nemško pripravnico za učiteljice in nemško trgovsko šolo za dekleta. Nemška realka, nemška gimnazija, učiteljske in zdaj še rečena dva zavoda, katera bo gotovo vzdrževala kranjska hranilnica — s slovenskim denarjem, kakor polpira tudi vsa nemška agresivna društva. In vendar pravijo pravila, da sme hranilnica dajati darove le v obče koristne svrhe. Je pa li na pr. pripravnica za nemške učiteljice taka obče koristna naprava, ko je vendar državno žensko učiteljske istotako pristopno Nemkam kakor Slovenkam? A povdariti treba, da to učiteljske celo omeja vsprejemanje in to menda zato, ker je — dovolj učiteljic. Kaj dela cesarski komisar v hranilnici, on, ki je poklican, da strogo gleda na to, da hranilnica deli darove po določenih pravilih, ne pa v nemške strankarske svrhe?

Vesti iz Štajerske.

— **Provokacija v državnem uradu.** Te dni je prišel na glavni davčni urad v Mariboru neki Slovenec, ki je bil tako drzen, da je mogočne uradnike pozdravil v svojem materinem jeziku. To pa je tako razburilo enega uradnikov, ki je ravnokar vrnil veleimeno delo — basanja pipe, da je skočil s svojega stola in da je zaporedoma in jezno prisegal, da on ne umeje »vindiš«. A ker dotičnik vendar ni imel toliko polžev krvi v sebi, da ne bi bil protestiral proti takemu provokatoričnemu postopanju od strani c. k. uradnika, je pa dotični uradnik — ponovil

provokacijo! A ker bi bil dotični Slovenec trpel materialno škodo, ako ne bi doznal, kar je hotel doznati, se je moral ukloniti volji arditnega uradnika in povedati po nemški, česa da želi. Menite pa, da je bil sedaj zadovoljen tisti srditi c. k. nemški ardit? Ne! Zadr se je marveč, da on ne bo izkazoval nobenih uslug! Ta mož torej ni le hud sovražnik našega jezika, ampak ima tudi jako čudne pojme o svoji uradni dolžnosti. Bržčas meni mož, da naloga c. k. državnega uradnika je le ta, da sovraži Slovence in si v uradu — pipo baše! Po vsej pravici pa povprašuje »Süddeutsche Presse«: Če se je tako zgodilo inteligentnemu Slovenceu, kako se postopa še le z ubogimi kmeti, ki ne znajo nemški?! So-li državni uradi, oziroma državni uradniki za to tu, da germanizujejo, ali da služijo vsem brez razlike narodnosti?!

Vtisi iz Hrvatske.

II.
Hotel sem izvedeti na vsaki način, kako mislijo kmetje sami o sedanjem položaju svoje domovine in koliko narodne zavednosti je med njimi, pa sem šel malo na potovanje. V nekaterih krajih sem videl, da je narod popolnoma resigniran, ker vidi, da »juristi« (tako pravijo politikom) nič ne delajo. Kmet dobro čuti, da ga sedanja vlada uničuje, pa zato sovraži Madjare iz dna duše, o katerih pravi, da »žrejo« njegov trud (kar je, seveda, res!). Kmetje bi se gotovo energično postavili na noge in zahtevali bi svoje pravice, ali ni jih, ki bi jih vodili. — Neki kmet mi je rekel: »Mi ne moremo nič, ko so nas »gospoda« popolnoma zapustili in se nič ne brigajo za kmeta, ampak se samo po časopisih kregajo z vlado — — —«.

Uprav žival sem, ko sem se bil slučajno sestal z nekim kmetom iz križevačke županije, kjer je bila nagla sodb! Kar čudil sem se: navaden kmet, pa toliko zdravega razuma in toliko realnega umevanja stvari! Oni, kine verujejo v možnost sloge Hrvatov in Srbov, naj bi zašli v narod in tukaj naj bi se učili! — Vprašal sem tega kmeta, kako da on misli o sporu, pa mi je odgovoril: »To so se skregali gospoda med seboj, ker nimajo dosti pameti, da bi šli skupaj proti Majarom! Mises s Srbi lepo zlagamo in tudioniziramo. Sicer pravimo eden drugemu »Vlah« ali »Šokac«. Tudi to je že tako, iz navade, a ne iz sovražstva«.

Tako misli, kakor sem se prepričal, narod spleh — Srbi in Hrvati — a nekateri ljudje bi hoteli dokazovati svetu po sili, da se tudi narod sovraži med seboj! In nekateri sejejo seme razdora med zdravo in nepokvarjeno jedro naroda; samo da so, na srečo, kmetje preveč pametni, da bi se navzemali tega duha — — —.

Narod ne pozna razločka med Hrvati in Srbi in smatrajo se za en narod (tudi o Slovencih mislijo tako), a nekateri vodje hočejo po sili dokazati, da sta to dva naroda (Slovenci tretji narod) in da je absolutno nemogoče ujediniti jih — — —.

Priprosti narod je torej pametnejši od teh »juristov« — — — Ali ne bi bilo bolje slediti glasu nepokvarjene naše narodne in ne delati umetnega zidu med enim in istim narodom, katerega ločujeta samo ime in veroizpovedanje? — Ali izvestni ljudje so tako zaljubljeni v ime (ki pa na vse zadnje ne pomenja nič), da nshajajo v imenu — vse! — — — Neki znanec mi je rekel: »Jaz hočem biti Hrvat, pa je ven; jaz ne maram slišati o Jugoslovanstvu, ali Slovanstvu! Jaz sem za zjedinenje, ali samo za tako pod hrvaškim imenom, drugače ne — — —« Tako zavedenih je veliko, zelo veliko in sicer takih ljudi, ki bi morali biti po svojih študijah in po svoji izobrazbi bolj pametni, da bi opustili to neumno politiko »imena«, na katero jih je navedlo »Hrv. pravica«, ki vedno trobi o tem — — —.

Kako so nekateri ljudje zavedeni, videti je zelo dobro iz tega le slučajja: Z nekaterimi svojimi prijatelji sem bil skušal popraviti nekega »čistega«. — Par dni smo mu dokazovali neprenehoma pogubnost Frankove politike. Za to smo znesli toliko argumentov skupaj, da nam ni več mogel prigovarjati; in na zadnje sem ga vprašal, kaj bi bil rajše Srb ali Madjar, ko bi slučajno moral prenehati biti Hrvat? Nekaj časa je razmišljal, potem je pa odgovoril čisto mirno: »Jaz bom vedno Hrvat; ali, ko bi moral prene-

hati biti to, bil bi rajše — Madjar nego Srb — — —«

Gospoda, kaj porečete na to — — —?!

Brzljavna poročila.

Nemški cesar na Dunaju.
DUNAJ 20. (B.) Ob 12^{1/2} uri se je odpeljal nemški cesar s cesarjem Franom Josipom k deženi k nadvojvodinji Mariji Josipini. Popoldne je bil v Schönbrunn obedi. Na to je bila gledališka predstava v schönbrunskem grajskem gledališču.

Zvečer se je odpeljal nemški cesar v Danzig. Cesar Fran Josip ga je spremlil do kolodvora. Poslovljanje je bilo izredno pri-srečno. Med vožnjo na kolodvor sta bila cesarja živahno pozdravljana.

DUNAJ 21. (B.) Včeraj ob 11. uri tri-četrti popoldne je nemški cesar obiskal ministra za vnanje stvari, grofa Goluchovskega. Obisk je trajal nad eno uro.

DUNAJ 21. (B.) Nemški cesar je vspre-jel včeraj popoldne ministra za vnanje stvari grofa Goluchovskega in nemškega poslanika grofa Wedela v posebni avdijenci.

Dogodki na Balkanu.
CARIGRAD 20. (B.) Glasom turških vesti iz vilajeta Solun so bili v perinskem gorovju boji. Do sedaj je bilo ubitih 45 ustašev.

Francozka vlada in socialisti.
SAINTEMILLON 20. (B.) Na oficijel-nih vsprejemih povodom blagoslovljenja žu-panijskega poslopja je izjavil vojni minister, da se odstani, ako bi se zapela »internacio-nala«. Voditelju socialistične skupine, ki je hotel odgovoriti, je rekel vojni mister, da se ne spušča v nikak razgovor.

Rusija na skrajnem Vstoku.
PETROGRAD 21. (B.) Iz Port-Artura javljajo dne 18. t. m.: Na ukaz namestnika je na dan 23. sklicana komisija za izdelanje na-črta tihočega se uprave ozemlja na skrajnem Vstoku. Razun tu nahajajočih se zastopnikov različnih strok, pripadejo komisiji kakor člani vojaški guverner transbajkalskega ozemlja, načelnik štaba in načelnik pisarne vojaškega okraja Amur. Kabol mej Port-Arturjem in Či-fu in železniški telegraf na sever sta zopet prirejena.

Dvorana za sodne dražbe

v ulici Sanitá št. 6.

Uradne ure (samo ob delavnikih) zjutraj od 8. ure do 12, popoldne od 2. do 6. ure, ob sobotah, od 3.—7. ure.

DRAŽBE:

v sredo, 23. septembra ob 9. uri predp.

Pohištvo, okvirji, pipe za vodo, šivalne stroj, velika skupina železnatih predmetov, kakor: kovačko, mizarsko, čevljarstvo in sedlarsko orodje, in velika skupina kuhinjske priprave.

V soboto 26. septembra ob 9. uri predp.

Pohištvo, papir za pisma in drugi pisar-niški predmeti, kosi platna in katanine, barve, srajce, čevlji, spodnje hlače, železna blagajna, milo, i. t. d.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GUDNIK.
Lastnik konsorcijske lista »Edinost«.
Natisnila tiskarna konsorcijske lista »Edinost« v Trstu

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

— ulica Tesa št. 52. A. —

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.
Izstavljeno cenik brezplačno in franco.

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznano

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan)

vpisane zadrage z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti lea so osuili v to nalašč pripravljenih prostorih a tem-peraturo 60 stopinj. — Najbolj udoben, raz-derni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premičnine pri požarnih škodah po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obecnokoristne namene.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih antecipatnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerno.

Kavarne.
Anton Šorli priporoča svojo kavarico „Commercio“ kjer je shajališče Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Za pouk v neškem in francoskem jeziku diplomirana gospodična priporoča se za učenje teh dveh jezikov kakor tudi slovensčine in glaso irja. Govori tudi italijansko. Naslov pove uredništvo „Edinosti“.

30 malih stanovanj z eno sobo in kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stofa, Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. na str. od 1-2 in 5-7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Caristie. Prodaja srebrne ure od 3 gld. na prej, zlate ure od 8 gld. naprij. Izbor stenskih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Enoletni prostovoljci zamorejo biti v vojaški krojačnici Nemeth ulica Gepa št. 15. I. nadst. po vojaških predpisih obučeni.

Pavel Gastwirth
Trst, ulica Madonnina 3.
Zaloga pohištva, popolnih sob.
Dunaj—Trst.

Železno pohištvo, zrcala iz Belgije. — Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, šivalni stroji za dom in obrt po najugodnejših cenah.

Prodaja manifakturnega blaga
SALARINI
v ulici Ponte della Fabbra št. 2.
in podružnica
„Alla città di Londra“
ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša)

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke. Moške obleke od 6.50 do 24 gld.; za dečke od 4 do 12 gld. Jopiči i: snovij od 3 do 8 gld. Hlače iz snovij od 2-4 gld. ravno take iz najfinejše volne od 4.50 do 8 gld. Velik izbor finih površnikov v barvah od 8 do 24 gld. Volnene obleke za otroke od 3-12 let od 2.50 do 9 gld.; isti iz platna od 1 do 5 gld. Haveloki (Loden) za moške, dečke in otroke po zelo zmernih cenah. Hlače od moleskina za delavce (iz lastne predilnice v Korminu). Močne srajce lastnega izdelka po 1.20 gld. Zaloga jopičev Orleans, platna, črnega in barvanega satena za pisarniško osebje.

Bogat izbor snovij za moške obleke toli na meter koli za naročbe po meri, koje se izvrše v slučaju potrebe v 24 urah.

OBUVALA.
Svoji k svojim

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Posojila
ne manjše od 10.000 kron
na hiše, zemljišče, dedščine
KAROL OFNER
Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.
(Posredovalci izključeni).

Rudolf Aleks. Varbinek
zaloga glasovirjev
najboljših tu- in inozemskih tovaru
Borzni trg št. 2 II. nadstropje
(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.
Konkurenčne cene

Tržaško podjetje
Vacuum Cleaner
Telefon 1735. Via dell' Istituto 1. Telefon 1735.
Edino korenito čiščenje tapetov, nazičnih snovij, prevlečenega pohištva itd., ne da bi bilo treba izteptati vsled česar za blago večje trpežnosti.
Čiščenje se vrši se sesaljko VACUUM.
Sprejemajo se čiščenja za cela stanovanja, ne da bi bilo treba blago prenašati; v slučaju potrebe se čiščenje izvrši v lastnem skladišču.
Jako ugodne cene tudi z naročbo.

Ivan Semulič
v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)
priporoča slavnemu občinstvo v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo
bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugih vrst iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerno in postrežba točna in poštena.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli
CORSO 8.
Velikanski dohod za jesenski čas.
Zaloga galoš.
Obuvala za gospode
črna, angleška po gld 3.20, rumena, po gld. 3.50
Specijaliteta obuval za dečke.
Obuvala za gospe.
črna ali rumena, angleška po gld. 3.30
nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.80
Naročbe po meri.
— CENE NIZKE. —

Trst, Corso 28.
G. DOPLICHER
Velika zaloga klobukov in čepic vsake vrste
od gld. 1.50 do 3.50.
Poprave in moderniziranje se izvrši najtočnejše.

JAKOB BAMBIČ
- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovso in otrobi. Razpošilja naročeno blaga tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

Alajzij Svagel
TRST - Ul. Farneto 8. - TRST
priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, najfinejše testenine po jako nizkih cenah, najdajle moko, žito, kavo, sladkon.
Razpošilja blago tudi na deželo bodisi na drobno ali debelo.
Cenike na zahtevo franko.

Mladenich
star 17 let z nekoliko srednje-šolske izobrazbe, veče slovenskega, italijanskega in nemškega jezika
išče primerne službe
v kaki pisarni ali trgovini. — Naslov pove uprava našega lista.

Tovarna za cementne plošče
ANDREJ STOLFA
Trst. - ulica dell' Industria št. 1. - Trst.
Cementne plošče uredene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2. — m.
Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Operater kurjih očeh
odlikovan specialist GIORDANI
ki ordinira na Corso št. 23, II. nadstropje, naznanja vsem, ki trpijo na kurjih očeh ali vsled zaraščenih nohtov, da iste takoj odpravi po neki posebni metodi, ki ne povzroča nikakih bolečin.
Cena od ene krone
za operacijo ni nič, ako se pomisli na velike dobrote, koje se takoj zadobijo.

19 letna devojka
iz poštene delavske družine, veča slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, išče službo za blagajničarko v kaki trgovini. — Naslov pove uprava lista „EDINOST“.

Dve hiši na prodaj
z nekoliko zemljišča v blizini mesta več povč upravništvo „EDINOST“.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI
Polnovplačani akcijski kapital **K 1.000.000**
Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promete izdaja k vsakemu irebanju.

Špitalske ulice šte. 2.
Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zaplate kupone.
Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menic.
Daje predujme na vred. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
Bor-na naročila.

Podružnica v Spjjetu (Dalmacija.)
Denarne vloge vsprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.